

Висновки. Заняття за системою Карла Орфа - це унікальна можливість, що дозволяє в ігровій формі, через дотик до мистецтва розвинути в дітях креативність і творчість, а також дати їм можливість набути масу корисних для подальшого життя навичок. Тому вважаємо необхідним його застосування в роботі з дітьми будь-якого віку.

Література

1. Гудкин Д., Пой, играй, танцуй! Введение в орф-педагогика. – М.:Издательский дом «Классика-XXI», 2013. – 256с., ил.
2. Завалко К., Фір С., Основи орф-педагогіки: навчально-методичний посібник /Завалко К.В., Фір С.В./ під заг. ред. К.В.Завалко. – Черкаси: Друкарня «Черкаський ЦНП», 2013. – 162 с.
3. Завалко К., Творчість та креативність в орф-підході. – Орф-підхід у розвитку креативності: шляхи інтеграції в сучасну мистецьку освіту: зб. матеріалів II Міжнародної науково-практичної конференції. 17 березня 2019 року, м.Київ / за аг.редакцією К.В.Завалко. – Чернігів: ПАТ «ПВК» Десна», 2019-68с.
4. Черноус Т., Орф-метод як терапія. – Електронний журнал «Музичний керівник», №11, листопад 2017 року.

О. Яріш,
здобувач ступеня вищої освіти «магістр»
Вінницького державного педагогічного університету
імені Михайла Коцюбинського,
наук. керівник – канд. пед. наук, ст. викладач О.А.Шикирінська

ЕСТЕТИЧНЕ СТАВЛЕННЯ ДО МИСТЕЦТВА МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ У ПРОЦЕСІ МУЗИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Постановка проблеми. В умовах становлення національної системи освіти демократичної України зростає потреба у відродженні естетичної культури молодого покоління як джерела формування високої духовної особистості, формування у майбутніх громадян естетичного ставлення до мистецтва, витончених смаків, уподобань, культурного світогляду, утвердження норм та цінностей української культури. Згідно з державними документами (Державним стандартом початкової загальної освіти, Державною програмою "Вчитель", Державною національною програмою "Освіта" ("Україна XXI століття"), Національною доктриною розвитку освіти України у XXI столітті) у процесі навчання учні початкових класів мають прилучитися до різних видів українського мистецтва, розмаїття його жанрів і стилів, вітчизняної та світової культури у контексті світових культуротворчих процесів [3]. Метою сучасної початкової школи є забезпечення всебічного розвитку духовної сутності дитини, становлення її особистості, цілеспрямоване виявлення і розвиток її природних здібностей, нахилів, потенційних обдарувань, інтелектуальної та естетичної культури. Важливого значення у цьому контексті набуває осмислення ролі мистецтва в естетичному вихованні

дітей молодшого шкільного віку, зокрема формування естетичного ставлення дитини до мистецтва у процесі музичної діяльності.

Аналіз попередніх досліджень. В оригінальних, національно своєрідних освітніх системах видатних представників української педагогіки М.Корфа, С.Русової, А.Макаренка, В.Сухомлинського домінують емоційно-образні, зокрема художньо-естетичні чинники становлення особистості, єдність інтелектуального, морального та естетичного розвитку учнів. Проблема формування у дітей молодшого шкільного віку естетичного ставлення до мистецтва досить широко розкрита у працях філософів, соціологів, психологів, педагогів (Б.Ананьєв, Ю.Борев, Л.Виготський, А.Макаренко, О.Семашко, В.Сухомлинський, К.Ушинський та ін.). Зокрема, значна увага приділялася вивченню специфіки музичної діяльності, необхідності усвідомлення цінності музичного мистецтва для формування особистості дитини, значення розвитку творчих здібностей у процесі естетичного виховання школярів (О.Апраксина, Л.Арчажникова, Г.Ніколаї, Г.Падалка, О.Ростовський, О.Рудницька, С.Русова, Ж.-Ж.Руссо, В.Шацька, О.Щолокова та ін.).

Метою статті є визначення ролі музичної діяльності у процесі формування естетичного ставлення до мистецтва молодших школярів.

Виклад основного матеріалу. У сучасних умовах, коли у певній частині молоді відбувається девальвація естетичних цінностей, що негативно впливає на рівень культури нашого суспільства, одним із важливих завдань теорії педагогіки і методики є дослідження ролі естетичного виховання у всебічному і гармонійному розвитку особистості.

Поняття *«естетичне ставлення до мистецтва»* охоплює всі види мистецтва, всі джерела краси, всі виховні сфери, всі предмети, що вивчаються в школі. Воно є унікальним поєднанням чуттєвого і раціонального у пізнанні школярем об'єктивного світу. Естетичне ставлення до мистецтва як емоційно-образна форма духовно-практичного осягнення дійсності виявляється через сукупність художньо-естетичних поглядів, переконань, уявлень та емоційно-ціннісного ставлення до музичного мистецтва і відображеної у ньому навколишньої дійсності [1, с. 89].

У загальній системі естетичного виховання одне із найбільш важливих місць належить мистецтву, зокрема музика розглядається нами як один із важливих засобів формування естетичного ставлення молодших школярів до мистецтва. У своїх педагогічних роздумах В.Сухомлинський стверджує: «Кожна людина освоює і красу природи, і музичну мелодію і слово. І це освоєння залежить від її активної діяльності під якою ми розуміємо працю і творіння, думку і почуття, які сприймають, створюють і оцінюють красу» [6, с. 174]. Музика силою звуків відображає весь багатогранний діапазон життя, красу реальної дійсності в її емоційно-конкретних формах.

Педагоги-музиканти неодноразово зверталися до питання сутності музичної діяльності, визначення основних вимог щодо її організації, виявлення ідейно-естетичного, світоглядного виховання та впливу музики на виховання підростаючого покоління (О.Апраксина, Б.Брилін, В.Верховинець, В.Дем'янчук,

Ф.Колесса, О.Кошиць, М.Лисенко, М.Леонтович, Я.Степовий, К.Стеценко). Вони зазначали, що музика є «стимулятором музичного мислення» [5, с. 28], тобто своєрідним засобом, що спрямований на формування музично-естетичного смаку та почуття прекрасного, активізацію духовних сил молодших школярів та прилучення їх до духовної культури народу. Сутність будь-якої музичної діяльності визначається через єдність двох процесів: створення мистецьких цінностей, а також їх сприйняття та опанування. Музична діяльність як процес, що проявляється в різних формах, неможлива без вихідного емоційно-образного оформлення, яке і визначає можливість подальших заглиблень, «відкриття» нового музичного змісту.

Естетичне ставлення людини до світу формується і розвивається протягом всього її життя. Разом з тим не всі періоди в житті рівноцінні для формування естетичного ставлення до мистецтва. Основи естетичного ставлення до мистецтва закладаються в початковій школі. Молодший шкільний вік – відповідальна пора формування естетичних цінностей особистості. Молодші школярі відзначаються пластичністю нервової системи, надзвичайною чутливістю до навколишньої дійсності, мистецтва, що створює благодатні умови для їхнього естетичного розвитку та виховання. Саме в молодшому шкільному віці здійснюються перші свідомі кроки в світ прекрасного, від яких залежить успіх роботи на наступних етапах навчання. Головне завдання педагога – ввести дитину у великий світ мистецтва, навчити його розуміти і насолоджуватись ним, сформувати естетичний смак та естетичне ставлення до мистецтва.

Особливість молодшого шкільного віку полягає у тому, що саме в цьому віці виявляється схильність до оцінювальних дій, до рефлексії (вміння начебто збоку розглянути і оцінити власні дії) [4], розвивається вміння мотивувати свій вибір, визначати оцінку й цінність явищ мистецтва. Для дітей молодшого шкільного віку характерним є життєрадісний настрій, зростання переживання нового, здивування, сумнів та радощів пізнання, які стають основою формування пізнавального інтересу. З цією метою у молодшому шкільному віці необхідно закласти основи розуміння природи життя, тимчасового й вічного, гуманного, духовного і антилюдського, прекрасного і потворного, честі й безчестя, дружніх стосунків з рідними, друзями. Воно реалізовується через навчальну діяльність дітей як ставлення до змісту навчання, вчителя, школи. Саме інтерес до музичного мистецтва, захоплення музикою, любов до неї – необхідні умови виховної та пізнавальної функції музичного мистецтва. Педагог М.Румер наголошує, що «музичний інтерес поглиблює естетичні переживання, викликає у людини емоційний піднесений настрій, активізує розумову діяльність: усі розумові операції в стані захоплення і зацікавленості реалізуються більш інтенсивно і напружено. З іншого боку, в процесі розвитку розумової активності закріплюється й сам музичний інтерес» [2, с. 12].

Висновки. Узагальнюючи сучасні педагогічні концепції та підходи до процесу формування естетичного ставлення молодших школярів до мистецтва у процесі музичної діяльності, можна визначити основні шляхи та організаційні

форми роботи з розв'язання зазначеної проблеми. Музична діяльність учнів в умовах освітнього процесу є одним із ефективних засобів формування їхнього світогляду, зокрема естетичного ставлення до мистецтва. Музика у сім'ї мистецтв посідає особливе місце завдяки її безпосередньому комплексному впливу на людину. Багатовіковий досвід і спеціальні дослідження показали, що музика впливає і на психіку, і на фізіологію людини, що вона може надавати заспокійливий і збуджувальний вплив, викликати позитивні і негативні емоції. Саме тому при всій розмаїтості напрямків роботи сучасної школи з великою наполегливістю стверджується теза про важливість музичного виховання всіх дітей без винятку, про його значення для розвитку загальних психічних властивостей (мислення, уяви, уваги, пам'яті, волі), для виховання емоційної та душевної чуйності, морально-естетичних потреб, ідеалів, тобто для формування всебічно розвиненої особистості.

Література

1. Гончаренко С. Український педагогічний словник. / С. Гончаренко – К. : Либідь, 1997. – 376 с.
2. Дем'янчук О.Н. Формування музично-естетичних інтересів учнів ЗОШ / О.Н.Дем'янчук. – К. : Вища школа, 1994. – 78 с.
3. Збірник нормативних документів з освіти та виховання / Упоряд. З. М. Онишків– Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка. – Тернопіль, 2006. – 172 с.
4. Краткий психологический словарь / [сост. Л.А. Карпенко; под ред. А.В. Петровского, М.Г. Ярошевского]. – М. : Политиздат, 1985. – 431 с.
5. Кукша Я.С. Методика музичного виховання дітей: навч. посіб. для вищих навчальних закладів культури і мистецтв I-II рівнів акредитації: у 2 частинах. Ч. I. – 2-е вид., доповн. / Я.С. Кукша. – Вінниця: НОВА КНИГА, 2007. – 216 с.
6. Сухомлинський В.О. Народження громадянина: Вибрані твори в 5 т. / В.О.Сухомлинський – К.,1976. – Т.3. – 378 с.